

Seuranta-arviointi korkea-asteen opintojen ohjauksesta 2005

Raimo Vuorinen

Tutkija,

Koulutuksen tutkimuslaitos

Yliopistojen tutkinnonuudistus –seminaari

Kokous ja kongressikeskus Paasitorni, Helsinki, 25.5.2005

Tarkasteltavia teemoja keskustelujen pohjaksi....

- Opintojen ohjauksen arviointi korkeakouluissa 2001
 - Suositukset
 - Käynnistyneet toimenpiteet
- Seuranta-arviointi 2005
 - Suhde aiempaan arviointiin
 - Tarkastelussa mukaan otettavia tekijöitä
 - Seuranta-arvioinnin toteutus

Opintojen ohjauksen arviointi korkeakouluissa 2001

- Tuotti kokonaiskuvan ohjauksesta
- Arviointi onnistui metodisesti hyvin
- Arvioinnin toteutuksessa opiskelijoilla oli keskeinen rooli
- Opiskelijoiden pitkistä valmistumisajoista johtuen opetusministeriö oli valmis hyödyntämään arvioinnin tuloksia

- Arvioinnilla ei pystytty osoittamaan opintojen ohjauksen kustannustehokkuutta. Tällä tiedolla on merkitystä, kun yksittäisen korkeakoulu päättää opintojen ohjauksen resurssoinnista.

- Arviointiraportti saatavana Korkeakoulujen arviointineuvoston sivuilta:
 - http://www.kka.fi/pdf/julkaisut/KKA_1301.pdf

Vuoden 2001 arvioinnin suositukset tiivistettynä:

- Opintojen ohjauksen tulisi perustua kysyntään ja opiskelijoiden tarpeisiin
- Opiskelijoita tulisi tukea tavoitteellisessa opiskelussa
 - Portfolio & HOPS
- Korkeakoulujen tulisi pyrkiä kohti kokonaisvaltaisia opintojen ohjausjärjestelyjä.
- Opintojen ohjauksen menetelmiä tulee käyttää monipuolisesti
- Opintojen ohjaus tulee sisällyttää yhdeksi keskusteluteemaksi opetusministeriön ja korkeakoulujen vuotuisiin tulos- ja tavoiteneuvotteluihin

Kehittämissuhteiden suhde meneillään oleviin uudistusprosesseihin – tarve seurannalle?

- Bologna-prosessin ehdotusten mukainen tutkintorakenne?
- Ylemmät ammattikorkeakoulututkinnot?
- Opiskelijoiden liikkuminen korkeakoulujärjestelmän sisällä
- Opintojen henkilökohtaistaminen ja tutkintojen suorittaminen määräajassa?
- Virtuaalisesti toteutettavien ohjaustoimintojen lisääntyminen ja uudet mahdollisuudet?
- Ohjauksen kokonaisstrateginen merkitys suhteessa yksilölliseen ohjaukseen?
- Ohjauksen suhde korkea-asteen kokonaisstrategioihin ja laadunvarmistusjärjestelmien kehittämiseen?
- Palautejärjestelmien toimivuus ja ohjauksen seuranta?
- Elinikäinen oppiminen ja ohjaus (EU:n Koulutus 2010 –ohjelma)?

Poimintoja korkea-asteen ohjauksen arvioinneista EU:n jäsenmaissa...

- Ohjauksen toteutus vaihtelee tasoltaan ja laajuudeltaan.
- Olemassa olevat palvelut painottuvat ensisijaisesti vain välittömiin opiskeluun ja yksittäisiin valintatilanteisiin liittyviin kysymyksiin
 - työmarkkinoiden toimivuutta koskeva tieto kokonaisuutena ohutta
- Korkea-asteella on vähän koulutettuja ohjaus- ja neuvonta-alan ammattilaisia
- Ohjauspalvelujen tarjonta ei vastaa kysyntää, varsinkaan aikuis- ja etäopiskelijoiden osalta. Myöskään kansainväliset opiskelijat eivät koe saavansa riittäviä palveluja
- TVT:n käyttö hajanaista
 - Suomalaiset palvelut eurooppalaisittain tarkasteltuna kehittyneitä!

Arvioinnin esille nostamia haasteita EU:ssa (OECD/EU 2004: Career Guidance: Handbook for policy makers)

- Ohjauksen yhteydet koko organisaation laadunvarmistukseen?
- Keskitetyt – hajautetut palvelut?
- Alueellinen poikkihallinnollinen yhteistyö?
- Yhteys tutkintorakenteisiin ja opetukseen?
- Portfolion ja HOPS:n suhde?
- Mitä seurantatietoja tarvitaan opintojen eri vaiheista?
- Työnantajien ja työmarkkinoiden kanssa tehtävä yhteistyö?
- Strateginen kehittäminen?
- Erityisryhmien huomioonottaminen palvelujärjestelyjen rakentamisessa?

- Suomessa samansuuntaiset kehittämishaasteet

”From Berlin to Bergen”

Opetusministereiden kokous 19.-20.5.2005

■ Challenges for the future:

- In re-designing more student-centred curricula, institutions must foresee that **students will need more guidance and counselling** to find their individual academic pathways in a more flexible learning environment.
- This presents a major challenge to institutions as well as to the governments supporting them.

Opintojen ohjauksen seuranta-arvioinnissa lisäksi huomioon otettavia seikkoja:

- Ohjaus yhtenä prioriteettina sekä Koulutusta ja tutkimusta koskevassa kehittämissuunnitelmassa 2003 -2008 että Työllisyysohjelmassa
- Ohjaus mukana korkeakoulujen kehittämissuunnitelmissa
- Ohjaukseen on ladattu jopa kohtuuttomia odotuksia
 - paineet kohdennettu ensisijaisesti opiskelijoille (opintojen tehokkuus ja mahdollisimman lyhyet opintoajat)
- Ohjauksen tuloksellisuuden tarkastelu tarpeen seuraavilla tasoilla:
 - Yksilön oppimistulokset ja urasuunnittelu
 - Koulutusjärjestelmän toimivuus
 - Työmarkkinoitten toimivuus
 - Yhteiskunnallisen tasa-arvon lisääminen

Ohjauksen määritelmä seuranta-arvioinnissa

(EU:n ministerineuvoston päätöslauselma 28.5.2005)

- **Mitä:** Erilaiset toimet:
 - tietojen ja neuvojen antaminen, opinto-ohjaus, tietojen ja taitojen arviointi, opastus, neuvottelu, päätöksenteko- ja uranhallintataitojen opettaminen
- **Kenelle:** Kaikenikäiset kansalaiset
- **Milloin:** Missä tahansa elämänvaiheessa
- **Kohde:** Koulutukseen ja ammattiin liittyvät päätökset, yksilöllisen kehityskaaren hallinta, valmiuksien, taitojen ja kiinnostusten määrittely
- **Ura:** Yksilöllinen kehityskaari oppimisessa, työssä ja muussa sellaisessa toiminnassa, jossa valmiuksia ja taitoja opitaan ja/tai käytetään.
- **Missä palvelut tuotetaan:** Julkiset palvelut, työelämä, kolmas sektori, ostopalvelut, yksityiset palvelujen tuottajat

Arvioinnin kohteet ja rajaukset korkeasteen kontekstissa:

- Määritelmä sisältää esim. opintotoimistojen opiskelijapalvelut, ura- ja rekrytointipalvelut, kansainväliset asiat, tiedekuntien ja laitosten ohjauspalvelut sekä opiskelijaterveydenhuolto.
- Seurannassa käytetään termiä 'opintojen ohjaus' tarkoittamaan kaikkia näitä tarjonnan muotoja
- Opintojen ohjauksen arvioinnin seuranta koskee perustutkintoon johtavien opintojen ohjausta
- Arviointi ei koske seuraavia ohjauksen osa-alueita:
 - tutkintoon sisältyvien kieliopintojen ohjaus
 - avoimien yliopisto- ja ammattikorkeakouluopintojen ohjaus
 - jatkotutkintoon johtavien opintojen ohjaus
 - muut opiskelijapalvelut, kuten atk-, kirjasto- tai terveydenhoitopalvelut
 - ura- ja rekrytointipalvelut ja kansainvälisten asiain palvelut
 - opiskelupaikan valintaa edeltävä ohjaus

Seuranta-arvioinnin luonne

- Arviointi toteutetaan kehittävänä ja siinä tarkastellaan kaikkia vastauksia kokonaisuutena
- Yksittäisten korkeakoulujen opintojen ohjauksen käytäntöjä ei arvioida itsenäisinä.
- Yksittäisten korkeakoulujen hyviä esimerkkejä voidaan tarvittaessa nostaa esille

Luonnos seuranta-arvioinnin raportin rakenteeksi

- **Opintojen ohjauksen arviointi korkeakouluissa 2001**
 - Projektin toteutus
 - Keskeisimmät kansalliset suositukset
- **Opintojen ohjauksen seuranta-arviointi korkeakouluissa 2005**
 - Projektin tavoitteet
 - Arvioinnin kohde, rajaukset ja suunnittelu
 - Arvioinnin toteutus
 - Projektiin osallistuvat hankkeet ja korkeakoulut
- **Opintojen ohjauksen tila**
 - Opintojen ohjaukseen kohdistuvat valtakunnalliset ja kv. paineet
 - Opintojen ohjauksen tila korkeakouluissa
- **Keskeisimmät kehittämisajatukset**

Seuranta-arvioinnin toteutus

- Arviointitiedon kokoaminen verkkokyselyllä kevät 2005
 - Kysymykset erikseen opiskelijoille, korkeakoulujen ohjauksesta vastaavalle henkilöstölle, korkeakoulujen hallinnolle ja opetusministeriölle
 - Kysymyslomakkeet verkossa 15.5. – 3.6.2005 osoitteessa:
<http://www.kka.fi/tiedote.lasso?id=876>
- Raportti elokuussa 2005
- Mahdollinen teemaseminaari alkusyysy 2005

Seuranta-arvioinnin työryhmä:

- suunnittelija Hanna Myllys (puh.joht), Diakonia AMK
- professori Erkki Uusi-Rauva, Tampereen teknillinen yliopisto
- toimistopäällikkö Ulla Talvi, Kymenlaakson AMK
- tutkija Raimo Vuorinen, Jyväskylän yliopisto / KTL
- projektisuunnittelija Karl Holm (siht.), Korkeakoulujen arviointineuvosto

Lisätietoja seuranta-arvioinnista:

Karl Holm
Projektisuunnittelija
Korkeakoulujen arviointineuvosto
Puh. 050-560 4753
Email: karl.holm@minedu.fi

Lisätietoja verkkokyselyyn vastaamiseen liittyvistä kysymyksistä:

Raimo Vuorinen
Tutkija
Koulutuksen tutkimuslaitos, Jyväskylän yliopisto
Puh. (014) 260 3271, GSM 050-361 1909
email: raimo.vuorinen@ktl.jyu.fi